

érvekkel válaszoltam, azzal, hogy az osztás próbája a szorzás. Esetünkben úgy hangzana ez, hogy vegyük a végtelen nullaszor. De megkapjuk ezután a kezdeti „bármely” számot? Gazsi még aznap délután, hogy erről szó esett, újra felhívott, és elmondta, nem ért egyet az egyenletrendezéssel. Az osztásnak nem lehet ilyen próbája nála, mert a végtelen esetében olyan valamiről van szó, ami nincs is rajta a számtesten – közölte. Aztán néhány óra múlva még egyszer rám csöngetett, hogy értsem meg, itt nem egy műveletet végzünk.

– A nullával való osztás inkább csak állapot. Aki foglalkozik vele, az egy folyamat része – mondta. És még hozzátette: – Én most a folyamat csúcán vagyok.

Másnap reggel, ahogy a szomszédja benézett hozzá a konyhaablakon, Gazsit a földön fekvő látta. Kihívta a mentőket, de a rendőrök is velük jöttek, és így, közösen törték fel az ajtót.

Gazsi még élt, de percek múlva meghalt. A tünetek infarktusra utaltak. Úgy látszott, magával ragadta őt az a végtelen, amely nem egy mennyiség volt, hanem tényleg csak állapot, a jobb megértéséhez pedig olyan közérzet adhatott segítséget, amely egyedül Gazsi privilégiuma volt.

Ahogy átlépte a küszöböt, a kisvasút mozdonyvezetőjét látta, aki az erdei szerelvényt vezetve éppen kihajolt, és lassan feléje intett. Ledobta hát a ruháit magáról, és mint egy elhasznált glóriát, lesöpörte a fejről azt a kettős forgót is, s így indult el a fák alatt az úton. Úgy érezte, zöld ágat nyom a kezébe valaki – a halvány emlékképben Larisszára ismert. A tetőn pedig karját szétárva egy másik alak fogadta, Ambarcumjan, a professzor. Már várt reá, hiszen tudta, hogy végre folytathatják a megszakított munkát.

Végtelen sok csillag helyzetét kellett meghatározniuk.

Szvoren Edina

ABETKA

A felnőttek a világ minden pénzéért sem hagyták volna el a kőrisfa árnyékát. Ültek hatalmas fenekükkel az őszierdő-mintás katonai pléden, míg mi a vízbe ugráltunk. Ha föltápázkodtak, a zöld terepjáróig botorkáltak csak el. Fölpattintották a csomagtartót, vörösbort töltöttek a demizsonból, őzpörköltet mertek a bográcsból. Amikor nem ettek, ittak. Amikor nem ittak, hallgattak. Hófehér lábuk villogott az árnyékban, mint a négertenyér.

Mintha nem érdekelte volna a folyó, a nagynéném is velük tartott. Az őzpörköltet meg sem kóstolta. Lány, palacsintasínű bőre volt, tudott ukránul imádkozni, tudta, hogy a gömblobbú kőrisfa szárazságtűrő, tudta, hogy a vízparti fák *mind* szárazságtűrők, mégis ott ült velük, mintha közéjük tartozna. Mintha a hosszúkás, húsos fülcimpán kívül bármi hasonlóság lett volna közte és öközöttük.

Amikor beszéltek, vitakoztak. Egyikük fölkapta a honvédségi bicskát, és rézvasalatú végét ütemesen a porcelán süteményes tálhoz ütögette. Katona nagybátyám úgy csó-

válta a fejét, mintha zászló volna. A család nőtagjai mélyen lelógó, húsos fülcimpájukat rezgették. Vadász nagybátyám elmélyülten az alsó ajkát morzsolgatta, és arra kérte a kurva kutya istent, hogy tegye belénk a szerszámát. Nagynéném talpra ugrott, körbejárta a plédet, majd visszaült a takaró legtávolabbi csücskére, és elsáncolta magát a kenyereskosarak mögé. Szigorú kontyos nővére sírva fakadt. Hüppögését a régi híd túlparti pillércsonkja verte vissza, vállát postás unokatestvérem simogatta. Egyiküknek a homloka gyöngyözött. Rendőr nagyapám számokat kiabált. Őt, hat! Erre mind elhallgattak, egyedül vadász nagybátyám jegyzett meg valamit, miközben az orrlukában kotorászott. Nagynéném szigorú kontyos nővére az én anyám.

Látszólag együtt játszottunk. Ki homokot rugdalt a folyóba, ki vizet mert egy kézzel vajt homokgödörbe, ki egy hangyakolóniát igyekezett, égő gyufával a kezében, eddigi útvonala elhagyására bírni. Nagynéném unokaöccse időről időre a víz alá bukott, tavaly egy perc huszonhat másodperc volt a rekordja. Az a semmirekellő, mondták. Én a tizenegy éves unokatestvéremmel, azzal, amelyiknek szederjes foltok borították a karját, hanyatt vágtam magam a felforrósodott homokban, hogy úgy nézzünk az égre, mintha lefelé néznénk. Az ég van alul, a föld fölül; a felhők hegyek, az ég föld. Minden hang, lépések zaja, labdapuffanás, egy öngyújtó csettegése valami víz legmélyéről ér el hozzánk, a kőrísfá alatt ülő felnőttek halak, ideges szavaik buborékok. Csak a madár madár, szalakóta, örökre a kék föld és a zöld ég közé szorulva: szárnyát széttárja, nem repül, lebeg, az ég az, ami körülötte forog.

Nagynéném tiszta, egyenes, templomból ismerős hangja ébresztett föl: hagyjatok.

Őt-hat, válaszolta vadász nagybátyám a nagynénémnek.

A többiek tovább játszottak. Fölültem, eltakart a kis bokros fűz. Unokatestvérem, akinek a karja katoná nagybátyám tenyerének a nyomát viselte, időközben magamra hagyott. Katona nagybátyám tenyere az ő apjának a tenyere. Vadász nagybátyám a nagynéném testvére.

A többiek most mindannyian a földnyelvek közti gázlónál gyűltek össze. Tizenegy éves unokatestvérem is ott állt a nagynéném unokaöccsét körülvevő embergyűrűben. Egy perc harmincöt, szögezte le a nagynéném unokaöccse, akit a család pénzügyőrnek szánt, pedig ő lovagolni szeretett. Mikor ér véget a másodperc, okvetetlenkedett egyikük, aki sem nekem, sem a nagynéném unokaöccsének nem volt rokona. Amikor a számot kimondtuk, acsarogta egy velem egykorú fiú. És vajon a több szótagú másodpercek hosszabbak-e, kérdezte tizenegy éves unokatestvérem hegyesen, mire a nagynéném unokaöccse egy nádbuzogánnyal a víztükörre suhintott. Tudtam, mi fog történni. Csak azért nézett fel segélykérően, szemét forgatva az égre, hogy a fejét hátrafeszíthesse, és ádámcsutkája szögleitei férfiasan kirajzolódjanak, s a két karját, látszólag megadón, azért tárta szét, mert a hónaljszörzetét akarta mutogatni. A vízfelszín, gondoltam, hosszan, szabálytalanul remeg, mint az ideges lovak bőre. Mindenki magában számoljon, egyeztek meg végül.

Hevert azon a katonai pléden egy kockás spirálfüzet is. Négyzetrácsos, mondták. A nagynéném palacsintasínú keze húzta benne át zöld ceruzával az unokaöccse áttekinthetetlenül kusza számításait. A nagynéném ezt a füzetet vont a térdére, amikor a konyhaasztalon már alig férték a paprikacsumáktól, s vizsgálta összehúzott szemmel hosszú percekgig. E fölött hajolt össze unokaöccsével, s kérdezte tyűketető hangján, világos-e, amit az imént mondott. Ha unokaöccse a fejével nemet intett, volt rá esély, hogy nagynénje közelebb húzódkodjon, az ő széktámlájára támassza a karját, fogkrémszagút sóhajtva új oldalra lapozzon, és lépésről lépésre harmadszor is elmagyarázza, hol rontotta el. Ha a ceruzacsonkkal már nem lehetett írni, ezen a füzetben kel-

lett nagynénémnek keresztülhajolnia, hogy türelmetlenül az ablakpárkányon lévő hegyezőért nyúljon, s akkor esetleg előfordulhatott, hogy egy pillanatra, vagy talán hosszabban is, az unokaöccse füzetten felejtett kézfejének nyomódjon a melle. S miután az unokaöccse markába faragta a ceruzát, a fiú négy hosszú ujját pedig a kis halom forgácsra hajtotta, a fehéres forgácsdarabkák a verítéktől előbb elszíneződhetnek, később az ujjpercek hajlataiba meg a tenyér életvonalába tapadhattak duzzadtan, mélyvörösen. Az unokaöccse kezének életvonala az én bátyám életvonala. A nagynéném gyanútlan volt.

Kiabáltak a kőrísa árnyékában. Öt, hat. Rendőr nagyapám a legszívesebben fölpofozta volna a nagynénémet, mint egy csitrit. Nem pofozta, csak mondta. A kanalát bezeg úgy belecsapta a pörköltbe, hogy pár csepp anyám hamuszín arcára fröccsent. Erre kellett a diploma, kérdezte két nagybátyám szinte teljesen egyszerre, de az, hogy primitív kurvák, már csak a vadász nagybátyám mocskos száján szaladt ki. Nem találtak bábát, mondta nagynéném, mintha védekeznie kellett volna. Kicsípelt egy jókora darab puha, fehér kenyérbelet az egyik karéjból, kemény galacsinná gyúrta, és addig tuszkolta-nyomorgatta, míg át nem fért a zöld sörösüveg száján. Nem hittem, hogy tud róla, mit csinál a keze, oda se nézett. Lvovi nyomozótisztek szaglászának utána, nagynéném után, mondta a gyöngyöző homlokú férfi, és hirtelen felkapta azt a sörösüveget, amelyiknek az alján a kenyérgalacsin úszkált. Lvivi, helyesbített nagynéném. Ukránul lvivi. Négyzetrács, jutott eszembe. Meg Kijiv, nem Kijev. Amikor a gyöngyöző homlokú férfi a szájához emelte az üveget, a sör a galacsin miatt kiszámíthatatlan adagokban köpködni kezdett rá, úgyhogy még a trikója is csupa sör lett. Egy pillanatig azt hittem, vadász nagybátyám a galacsinra gondol, amikor azt üvöltötte, hogy dugni kellett volna okosabban, nem ukránul, de hamar rájöttem, hogyan kell ezt érteni. Akkor aztán vadász nagybátyám nagy nehezen fölállt, és két rengő, hófehér combján el sétált a terepjáróig. A kurvát, kiabálta utána nagynéném, csak azért nem kéri ki magának, mert szüksége van a pénzükre meg a kapcsolataikra. Hát akkor ne is kérje, morogta a gyöngyöző homlokú férfi.

Ott rohadjon el, ha nem egy perc huszonkilenc volt. A nagynéném unokaöccse úgy csapdosta a víztükröt azzal a nádbuzogánnyal, mint a lovak oldalát.

Haragudtak a gyöngyöző homlokú férfira, amiért tűzoltónak állt. Nagynéném szigorú kontyos nővére is neheztelt rá, mióta csak ismerem őket: nem kérdezte, mit főzön, nem kérdezte, ízlett-e, s ha a férfi éjjel rámászott, arcát a fal felé fordította. Csak a kontyát láthatta az éppen nem gyöngyöző homlokú férfi. Most még sört is ihatott, úgyhogy mindenkivel mindenben egyetértett. Ő emlékeztette nagynénémet arra, hogy az ukrán női börtönökben nem bánnak éppen kesztyűs kézzel a magzatelhajtókkal, s ha esetleg a nagynénémnek kétségei volnának, kérdezze csak meg az apját. A nagynéném apja, az én rendőr nagyapám bólogatott, mint egy gumibot. Kiderült, az *öt-hat* éveket jelent egy ukrán börtönben. Azokat, akik abortuszban segédkeznek, folytatta a gyöngyöző homlokú férfi, odabent úgy kicsinálják azok a nők, mint az anyagilkosokat. Még sosem hallottam a gyöngyöző homlokú férfit ilyen hosszan beszélni. Mit sem törődve vadász nagybátyám engedelmes feleségével, aki finoman az alkarjára helyezte a kezét, s azt mondta, ezt azért ne, felháborodást tettetve összefoglalta, hogyan hal meg egy ilyen magzat. A magzatvízbe fecskendezett sóoldatot lenyeli, rángatózni kezd, majd hosszas, akár órákon át tartó fuldoklást követően meghal. A gyöngyöző homlokú férfi veritéke az én apám homlokának a veritéke. Ne, ne, mondta vadász nagybátyám felesége.

Sőt. Szólt közbe a nagynéném, aki sosem evett az őzpörköltjeikből. Ezt a halott magzatot még meg is kell aztán szülni.

Mind felhördültek, mint a kiskonyhánk levegős vízvezetékei. Cinikus, mondta kontya alól anyám. Két nagybátyám két engedelmes felesége újra rezgetni kezdte a fülcimpáját. Postás unokatestvérem nyújtózva a nagynéném orra alá dugta, amit előzőleg a jegyzetfüzetébe firkantott. Nehéz egy némával veszekedni. Katona nagybátyám is azért nem verte annak idején, mert nem tudott kiabálni. Nagynéném félrelökte a noteszt tartó kezét, majd az ökléből kimeredő középső ujját mutatta oda tizenegy éves unokatestvérem bátyjának, néma unokatestvéremnek.

Ekkor már a nagynéném unokaöccse is felfigyelt a vitára. Lopva a kőrisfa felé nézegetett, hegyezte a fülét, talán még lábujjhegyre is állt ott a vízben. A többiekkel csak tessék-lássék vitatkozott. Láttam, mire gondol. Láttam világoskék tekintetében a sárga irigységet. Mint mikor a kisablak alatt guggoltam, és nagynéném unokaöccsének az anyja, szigorú anyám, fölvetette, hogy engem is korrepetálni kellene. A nagynéném unokaöccse éppen egy nyolcast kanyarított a négyzetrácsos füzetbe. A nagynéném térde éppen az unokaöccse térdéhez dörzsölődött, a melle az unokaöccse bordájának nyomódott, palacsintaszínű karja még mindig az unokaöccse széktámláját ölelte. Én is éreztem a fogkrémszagot. Amikor anyám fia végre fölfogta, hogy tönkretelhetem a szórakozását, kettejük közé ülhetek, a szorzás gyakorlására mehet el a drága idő, elköp-tathatom a ceruza hegyét, hogy a kézfejemre nehezedjen egy pillanatra, s talán hosszabban is, a nagynénje melle, akkor a szeme fehérje egészen belesárgult, ahogy a tekintetét kiguvasztotta. Föl sem nézett a füzetből, csak kimeresztette a szemét, megmarkolta azt a ceruzacsonkot, és róttá-róttá a nyolcas hurkait, amíg a nagynénje nővére, anyánk, a nehéz felfogásomról beszélt; nem hittem, hogy tud róla, a keze mit csinál, nyolcszor, kilencszer, de tízszer is újrarájzolta a nyolcas önmagába térő vonalait, s csak amikor a felső huroknál a papír kiszakadt, a ceruza pedig a lukba belebotlott, vette észre, hogy rendőr nagyapja, nagynéném apja ott áll fölöttük, a kezében levél, és azt kérdezi a lányától, mi dolga neki az ukrán rendőrséggel.

A nagynéném unokaöccse pontosan tudta, hogy bárhogy könyörögne, bármit ígérne, nem árulnám el, miről folyik a vita. Még a tizenegy éves unokatestvéremnek is csak annyit mondtam, amikor odasomfordált hozzám, és úgy tett, mintha keresne valamit a homokban, hogy a vízparti fákról. A nagynéném unokaöccsének a kéme, gondoltam. Ügyes lábujjaival egy nagyobb csigaházat turkált ki a földből. Később, mint aki megtalálta, amit keresett, leguggolt, és ebbe a csigaházba füveket, leveleket meg nyálalal megnedvesített homokot tömködött. Katona nagybátyám azért verte, mert kiabált. Aztán fogott egy vékony, hajlékony fűzfavesszőt, és mélyen a csigaházba nyomta. Amikor azt kérdezte, miféle fulladásról beszélnek ezek, azt feleltem, a vízparti fák szárazságtűrők. Na és, kérdezte. Ha magas a vízállás, a talajban kevés az oxigén, mondtam, ahogyan nagynénémétől, az ő apjának a húgától hallottam, és ilyenkor a gyökérszet nem tud elegendő tápanyagot fölvenni. Láttam, untatom az unokatestvéremet. Áradáskor a fák fulladoznak, tettem még hozzá, hogy elmenjen. Hát akkor jó, vontam meg a vállát. Azt sem árultam el neki, hogy a kutya isten szerszáma, az fasz.

Amikor az unokatestvérem visszakullogott a többiekhez, láttam, mi jár a nagynéném unokaöccsének a fejében. Lovagolni szeretett, és a vizet csapkodta a nádbuzogánnyal. Egy perc huszonegy, sikoltozta valaki.

Anyádnak gyönyörű haja volt, mondta a nagynéném, mert ő volt az egyetlen, aki szóba állt velünk. Amikor például észrevette, hogy épp azt a kakast figyelem, amelyik

félig futva, félig repülve üldöz egy porszínű tyúkot, mellém lépett, pattogatott kukoricával kínált, és azon a fényes, egyenes, templomi hangján azt mondta: kérdezz nyugodtan. Nem kértem pattogatott kukoricát, remegett volna a kezem. Tudok mindent, vágtam rá. A kakas utólérte a tyúkot, és megpróbált a farára ereszkedni. Tojó, mondták. Kijiv, jutott eszembe. Négyzetrács. Amikor a tojó meggondolta magát, és újra menekülőre fogta, rám mosolygott a nagynéném. Biztos, kérdezte. Futottak a baromfiudvarban vagy öt kört, mire a kakas megint beérte a megtépázott tyúkot. Ügyetlenül fékezett, a szárnyával egyensúlyozott, hogy végre elhelyezkedjen a tyúkon. Sosem kapja el, ha a tyúk meg nem hunyászkodik. De meglapult neki, a farát kínálta, mintha ő is akarná, amit a kakas akar. Most színlel vagy az előbb színlelt. Nem tartott sokáig, a gyöngyöző homlokú férfi lassabban végzett. Kérdezz nyugodtan, mondta a nagynéném, miközben egy tyúktollat söpört le a válláról. Azt nem értettem, hogy miért nem zavarja a férfit az a konty, de csak hallgattam. Anyád szép nő volt, mondta később a nagynéném, amikor a kakas már a fakerítés mellett kapirgált. Anyám és az ő nővére két különböző ember. Az ő nővére leengedve hordta a gesztenyebarna haját, a hídcsonkról ugrált a folyóba, evés közben teli szájjal nevetett, gyenge cigiket szívott, átjárt a városba mozizni, hagyta, hogy a szerelme a vetítés alatt fogdossa. Az még a nagynéném nővére, aki tizennyolc évesen gyereket vár, és szemmel láthatóan domborodik a hasa, amikor a szerelme meghal a nyári diákmunkán, mert a cséplőgépben elromlik egy fogaskerék, de az már az én szigorú anyám, aki föltúzi a haját, feleségül megy a gyöngyöző homlokú férfihoz, és az ajkát összepréselve azt mondja a nagynénémnek, cinikus, nemhogy teli szájjal nevetne vagy cigarettavégeket dugdosna bele. Kérdezz nyugodtan, mondta a nagynéném. Túl hosszan gondolkodtam. Mintha mi sem történt volna, a porszínű tyúk már a homokot kóstolgatta. Tojó. Körülbicegett minket is, tömpe csőrét négy-öt lépésenként hirtelen teljes erőből a földhöz verte. Mindig a nagynéném kontyos nővére alszik el előbb, miután lemászik róla a gyöngyöző homlokú férfi: nem horkol, csámcsog. Mintha ízlelgetne valamit. Aztán a gyöngyöző homlokú férfi is elalszik. Hortyog, amíg az oldalára nem fordul. Kérdezzek nyugodtan. Ekkor vettem észre, hogy a nagynénémnek is mélyen lelógó, húsos fülcimpája van, mint a nővérének vagy a bátyja engedelmes feleségének vagy épp nekem. Azt kellett volna kérdeznem, hogy miért nincs gyereke. A nagynéném gyereke az én anyám unokahúga volna. Legyen, kérdezhetett volna vissza, élém tartva a pattogatott kukoricát. Remegett volna a kezem, nem kértem volna. Igen, felelhettem volna. Én legyek az. Erre megölelt volna. De túl sokáig gondolkoztam, katona nagybátyám lábbal rúgta be a baromfiudvar ajtaját, és postás unokatestvérem társaságában, szentséggelve trappolt felénk, úgylátva nem kérdezhettem semmit. Attól félttem, tarkón ver a nagybátyám, ha nem fordulok meg. A nagynéném nem félt, a tyúkot figyelte, és egy kicsit még mindig mosolygott. Nem ölelhetett meg. Nem érezhette, hogy remegnek a tagjaim, amikor magához szorított volna. Katona nagybátyámnak meg kellett kerülnie minket, hogy élénk állhasson, s hogy mereven kinyújtott karját, ujjai közt ugyanazzal a levéllel, amelyet nemrég még a nagyapám lobogtatott, a húga orrának szegezhesse, mint egy ágyúcsövet, és közben azt üvölthesse az öklét rázva: ezt rajta, katona nagybátyámon, nagynéném testvérén fogják számon kérni!, egy katonahúg nem járhat a ruszkekhoz bábáskodni, az ő családjának feddhetetlennek kell lennie. Ukránok, javította ki bátyját gyöngéden az én nagynéném. Magához ölelt volna, hányingerem lett volna a boldogságtól. Anyám első gyereke nem a cséplőgép alá szorult fiú gyereke. Amikor néma unokatestvérem, hiába ellenkeztem, kézen fogott, hogy kivigyen a fogkrémszagból, azt mond-

tam neki, Kijiv, de nem hittem, hogy érti. A nagynéném nővérenek a derékig érő haja anyám alumíniumszínű kontya.

Egy perc harminckettő, de a levegővételt még ne számolják bele. A nádbuzogányról már lefoszlott a barna bársonybunkó, de a nagynéném unokatestvére azért csak tovább szabdalta vele a víz felszínét. Később fogta a nádbuzogányt, és jó mélyen az iszapba döfte. Ahogyan vadász nagybátyjától látta, mellkasán összefonta a két karját, a csípőjét kissé előretolta, aztán, mintha el akarna valakit gáncsolni, kitette a bal lábát, és elnézett a gyerekfejek fölött. Az arcát nem merte nyíltan a kőrísfa felé fordítani, de láttam, tekintetével a nagynénjét keresi. A nagynéném unokaöccse bandzsítva találta meg a kőrísfa árnyékában, amit keresett, de nem tudhatta, hogy ez a lábára hajló, térdét ölelő alak az egyik cirill betűre hasonlít. Ha elárultam volna a nagynénémnek, hogy az unokaöccse barátai piros temperával azt mázolták az iskola falára, ruszkkik haza, ő gyengéden csak annyit mondott volna, az ukránok is pont ezt akarják. Az unokaöccse időnként megpengette az iszapba szúrt nádat, biztosan tudom, hogy hibátlanul párhuzamos körökben gyűrűzött körülötte a víz. A szalakóta éppen a kőrísfa fölött vitorlázott, ha akarom, víz az ég. Hozzon neki valaki egy pohár bort, szólalt meg váratlanul a nagynéném, és akkorát sóhajtott, hogy az unokaöccse is látta a mellkasát megemelkedni. Látott ő már ennél többet is. Ha a fürdőszobánk kisablaka alá állt, hallhatta például csorogni a vizet. Ha várt tovább türelmesen, már a paskoló tenyér alá szoruló szappanlé furcsa hangjait is tisztán kivehette. Ha pedig később kissé eltávolodott az épülettől, és nyolc-kilenc lépést tett a kerítés felé, és, mintha csak jó levegőt szívni szeretne, fölmászott az építkezés idejéről itt maradt törmelékhalomra, és üres tekintettel, mintha az égvilágon semmi nem érdekelné, sem a lovak, sem a folyó, sem az, hogy bukásra áll, a ház felé fordult, akkor az ablakon kiömlő szappanszagú pára hézagai-ban véletlenül a nagynénje dús mellén szétterülő tenyérnyi, sötétbarna udvart pillanthatta meg. A gyöngyöző homlokú férfi lánya a nagynéném unokaöccsének a húga. Ha elárultam volna a nagynénémnek, hogy a törmelékhalomról derék alá már bajosan lát az ember, de az unokaöccse barátai még a kád falára tapadt, violinkulcs alakú fekete szőrszálakról is tudnak valahogyan, többé eszébe nem jutott volna, hogy türelmetlenül keresztülhajoljon az unokaöccse négyzetrácsos füzetén. Többé nem nyomódott volna sem egy pillanatra, sem pedig hosszabban az unokaöccse füzeten felejtett kézfejének a melle. Láttam, hogy a megpengetett nádbuzogány vízgyűrűről mi jut az unokaöccse eszébe. Mint egy tátott száj, pont akkorák azok a mellbimbók. Vadász nagybátyám engedelmes felesége volt, aki végül a nagynénémnek bort hozott. Mint egy szomszjas száj.

A kiskonyhába vonszolt a postás unokatestvérem. Úgy húzott maga után, mintha én lettem volna a kétkerekű újságos taligája. A lábam nyomot hagyott a homokban, két hosszú csíkot, könnyű lesz majd a nagynénémnek a keresésemre indulnia, gondoltam. A fejemre tette a kezét, és lenyomott az egyik székre az unokatestvérem. Behajtott a ajtót, hogy ne hallhassak semmit. Be is csukta volna, ha a gyöngyöző homlokú férfi nem halogatja már évek óta, hogy a zárat megjavítsa. Mellénye zsebéből előhúzta a noteszét, a belső ablakpárkányon pedig, dióhéjakat és kibelezett barackmagokat félretologatva találta meg a kis zöld ceruzát. A tenyerét használta asztalnak, és a ceruzát sem hegyezte ki. Lehajolt. Elém tartotta, amit a füzetbe írt. Nem tudtam elolvasni. Ismertem az ábécé minden betűjét, a nagynéném még az ukrán abetkára is megtanított, de a folyóírást nehezen silabizáltam. Térdét ölelő nagynéném a cirill И. Láttam, azt hiszi, nem is tudok olvasni. Nagynéném unokaöccse a Я, ahogy kiteszi a lábát, hogy

elbotoljon benne, aki csak arra jár. Annyit tudtam kivenni a néma unokatestvérem írásából, hogy *mállna*. Írt volna nagy nyomtatott betűkkel. Málnaszörp, gondoltam. Köszönöm szépen, nem, mondtam. Néma unokatestvérem azt hitette, félreértettem, úgyszólván mégis elővette a szörpös üveget. Magasra emelve felém mutatta, én pedig megvontam a vállam, bánom is én, de ne legyen túl édes. Látszólag kedves volt velem. IO a porszínű tyúk, amikor meghunyászkodik a kakasnak. Ə a nagynéném, ha a baromfiudvarban megölelt volna. X, és *hának* ejtjük, amikor anyám és anyám szerelme a moziban fogdossák egymást. A szörp persze túl édes lett, ráadásul kávéíze volt. Legszívesebben kiköptem volna a földre vagy esetleg az unokatestvérem postásmellényére. Ha leköpöm, fölpofoz, gondoltam. Ha bepiszkítom az egyenruháját, fölpofoz. Ha fölpofoz, nem sírok, de tenyere csattanása kihallatszik a baromfiudvarra. Ha fölpofoz, arcomon az ujjak nyoma III. De a gyöngyöző homlokú férfi is IO, amikor a feleségére mászik, és csak egy kerek kontyot lát belőle. Postás unokatestvérem egyszer csak az asztalra csapta a szörpös üveget, feltépte az ajtót, és kirohant. A jegyzetömbjét bent felejtette. II, amikor az ember, mintha csak sétálna, eltávolodik a háztól, fölmászik a fűvel benőtt törmelékhalomra, és lábujjhegyre áll, úgy leselkedik. Φ, aki a kertünk hajlásánál lévő diófa mögé bújik, és a lábujjhegyen pipiskedőt lesi. Ott hevert előttem a spirálos jegyzetfüzete. Kinyitottam, átlapoztam. Az egyik oldalon vonatindulásokat láttam, a másikon számtornyot, összeadást vagy kivonást, egy harmadikon vezetéknéveket, s egyébként pedig majd minden második lapon kérdéseket: eljöttök-e farsangolni, kilója vagy darabja, a halálát kívánod? A kérdés hiányozhat a legjobban, ha az ember néma, gondoltam, de sajnálni egy csepp sem sajnáltam az unokatestvéremet. Kezembe vettem a ceruzacsonkot, kerestem egy üres oldalt, és telerajzoltam az ukrainszka abetka betűivel: Ж, amikor a nagynéném szappanozza magát, Ĩ a nagynéném szemét meresztő, nyolcast rajzoló unokaöccse, Ъ a rendőr nagyapám megereszkedett, rengő, fehér hasa.

Ostobák, egy perc tizennyolc.

Ha a nagynéném unokaöccse nem aludt el rögtön, hajnalig nem jött álom a szemére. Először a szülei hagyták abba a fészkelődést. Aztán a vendégek szobájában kattant a tévé kikapcsológombja. Össze is rezenhetett, pedig számított rá. Odaát a villanyt sem lehetett halkan leoltani. Lekapcsolni, mondták. Ha a talp, amikor a linóleumtól elvált, olyasféle hangot adott, mintha technokollal lett volna bekenve, akkor az a talp meztelen volt, és izzadt. Ha mindjárt lámpaoltás után ágyrecsegést lehetett hallani, akkor a nagynénje kellett hogy legyen, aki a villanyt lekapcsolta, mert sem a vendégágy, sem a felfújható matrac nem recsegett soha. A két nagybátyja két engedelmes felesége pedig csak köhögni szokott hajnali kettő tájban, felváltva, mert ikrek. Ha a nagynéném unokaöccse sóhajtást hallott, a nagynénjének melege volt. Kisfiú korában eljátszhatta, hogy fél: kibújhatott az ágyból, lábujjhegyen a vendégek szobájába settenkedett, és még csak kérnie sem kellett, hogy a nagynénje fellibentse a takarót, s hogy az unokaöccse testével együtt egy kis huzatot is beeressen. A vadorzóktól fél, mondta, és libabőrös lett a hazugságtól. A vadorzóktól? Gyerekszáj, mondta nagyon halkan a nagynénje, és magához szoritotta a forró combjai öblébe gömbölyödő unokaöccsét. Ez juthatott az unokaöccse eszébe, ha nem aludt el rögtön, és másnap karikás volt a szeme.

A nagynéném egyszer csak fölállt arról a plédről, és nevetve a folyóba dobott. Néha nem tudni, mi fog történni a következő pillanatban. Fölállt nevetve, jött, megemelt, a folyóba dobott. Láttam ugyan, hogy kilép a kőrifa árnyékából, és faképnél hagyja a

felnőtteket, láttam, hogy miközben vadász nagybátyám szünet nélkül szitkozódik, állva fölhajtja, ami még a poharában maradt, láttam, hogy nem vesz papucsot, és hogy nem a terepjáró, hanem egyenesen a fűzes sáv felé indul, de hogy éppen hozzám igyekszik, azt csak akkor mertem elhinni, amikor már a karjába is kapott. Lehajolt, egyik kezét a térdem, a másikat a nyakam alá csúsztatta, és könnyedén fölemelt. Furcsa, sutogta, milyen furcsa. Nevetett-e végig, nem emlékszem. Kérdezek nyugodtan, gondoltam. Láta a nagynéném unokaöccse, hogy mi vagyunk a Ч, de nem érezhette a fogkrémszagot. A gyöngyöző homlokú férfi felesége is minket nézett, azt leste, megbotlunk-e valamelyik kőben. Nem örülne neki, de vágynak rá. Milyen furcsa, lihegte a nagynéném, hóna alatt egy pillanatig rendőr nagyapámra láttam, arca üres volt, mint a kivágott középi zászlók a munkahelyén. Mint ahogy annak sem örül, ha a gyöngyöző homlokú férfi rámászik: csak vágynak rá. Hány gyereknek adott sóinjekciót, kérdeztem, de nem válaszolt, hanem lenézett rám, álla picit a karomnak nyomódott. Átléphetünk valami széles, hosszú követ vagy ágat, egy pillanatig azt hittem, elejt. Öt-hat év múlva tizenhárom éves leszek, a nagynéném unokaöccse hús, a rendőr nagyapám nyugdíjas vagy halott. A nagynéném súlyos melle 3, zének ejtjük. Nagynéném unokaöccse öt-hat év múlva pénzügyőr lesz, nem zsoké. Nyugodtan válaszolhat, mondhattam volna, elmosolyodott volna. A talaj enyhén emelkedett, nagynéném zihált, éreztem, itt a homok is mélyebb, nehéz vagyok. Nem soknak. Ha elmondanám neki a B betűt. Hogy mire hasonlít. Messzire elkerülné az unokaöccsét, nemhogy korrepetálja. Alig mozgott a szalakóta szárnya, nagynéném gödrös álla a III betű, milyen furcsa, a nővére gesztenyebarna haja az én anyám kontya. A leselkedő unokaöccse marokra fogott szerszámára hasonlít. Nem soknak, felelte. Tudod, ez tilos. Annak sem örült, hogy attól a fiútól tizennyolc évesen teherbe esett, de vágott rá. A mellbimbók terebélyes, sötétbarna udvarát nézni, az is tilos. Örülni neki és vágyni rá. Nem soknak adott injekciót. Az se jó, ha mindenáron meg kell születni, tette hozzá. Öt-hat év múlva már aligha fog elbírní. Sóoldatot fecskendezett az ukrán barátnője méhébe. Eszébe sem fog jutni, hogy fölemeljen és bedobjon a vízbe. Könnyen híre megy, hogy van itt valaki, aki mindenben segít. Nemcsak a sóoldatot adja be, kívárja a szülést, ott van velük, beszél hozzájuk, a nyögdcselesüket hallgatja. Csak mondják, hogy megbánták, így könnyebb. Vadász nagybátyám minket nézett, viszkedett a tenyere, a hófehér combjához dörzsölgette. Pénzt kap, vagy pofont ad. Milyen furcsa. Tojó a neve. Ne félj, mondta fényesen, és meglóbált. Ne, ne, sápítózott vadász nagybátyám felesége. A cséplőgép alá szorult fiú gyerekét elhajtani, az is tilos. Könnyebb azt mondani, hogy megbánták. Nem baj, mondtam, ne legyünk túl sokan. Persze a telek hajlásánál lévő diófa mögül leselkedni is tilos. A honvédségi bicska rézvasalatú vége ütemesen a porcelán süteményes tálhoz verődött. Nem botlottunk meg, bárhogy is vágytak rá. Anyám, apám, bátyám a nevük. Öt-hat év múlva nem a nagynénje fürdőzését fogja lesni. Hosszan lóbált, nem féltem. Egy perc harminc másodperc, és fulladjatok meg. Egyik kezével a két csuklóm fogta össze, másikkal a két bokámat, én voltam a II betű. Palacsintaszínű kezével a verítéküket törölgeti, a homlokukat simogatja. Ukránul imádkozik értük, hogy ők is értsék. Öt-hat év múlva kész férfi lesz, de nem zsoké. Libabőrös lettem. Összetörli a magzatvizet, a kezüket fogja, és a nyelvükön azt ismételteti, ne féljetek. Kacagva lóbált. Olyan nehéz vagy, mint egy vizes gyapjúpulóver, mondtam. Gyilkosság a neve. Ott dobott vízbe, ahol a part másfél méterrel a folyó fölé magasodik, ide gyűlnek árvíz idején az állatok. Elengedett. Kicsit sem féltem, hányingerem volt a boldogságtól. Míg zuhantam, nevetett. Engem bámultak. Azt egyikük sem kérdezi, mit csinált a holttest-

tel. Csak a madár madár. Öt-hat év múlva hegyes kis ádámcsutkája, bozontos hónalj-szőrzete és akkora szerszáma lesz, mint a kutya istennek. Megnézte, hol csobbanok a vízbe, megvárta, hogy a felszínre jöjjenek, aztán sarkon fordult. Rejszolás a neve. Ahonnan én kijönni szeretnék, oda a bátyám bemenni akar. Ne legyünk túl sokan. Újra tudni lehetett, mi fog történni a következő pillanatban. Visszaült a kőrisfa pörkölttel telecsöpögtetett árnyékába. Szeretet a neve.

Czilczer Olga

GYEREKRAJZ

Egy szétáztatott felhő az eget szappanozza már reggel óta hiába. Sőt. Ez a rózsaszínbe olvadó lila egyre terjed. Hatalmasan terül a panel kockáira s a köztük közlekedőkre, úgy mint a fákra alig emlékeztető oszlopokra, nagynövésű gyerekekre, akik jobban megnézve helyben járnak.

Ott száll a madár is. Szárnya üres levélboríték. Persze, nem várható válasz a címzettől, és személyes találkozásra sincs jóformán semmi esély, hisz, ha a távolság csekély is, gyalogosan aligha legyőzhető. A közúti járatok pedig takarékoságból törölve.

A tetők erdejében egy síkba préselt óriás léggömb kószál egyedül. Tán épp a feladó leheletétől kerekedett ki ennyire, aki a szavakkal adós maradt. De a kör vonala nem ér össze. Látszik a rés. Semmi szó. Ömlik a szín késő estig.

NEM ITT

Harisnyanadrágok, ketten megindulnak. Kész akrobatika! Az, amelyik lábtól függött a kötélén, persze kézen. Próbálnám meg én! Nincs két egyforma szín a vetés fű-zöld (sima-fordított) mintázatán, hol a sűrűben nekibuzdul egy szárnyait csak ritkán használó rovar.

Aki a helyén marad, csak a szél lengeti. Anyamadár tanítja szállni fiókáit. Én melyik lehetnék? A barna? A zöld? Száradásban kivilágosul. Rossz minőségű festéktől-e, mo-